

Excursie Kleine IJsvogelvlinder

Jan Deterd Oude Weme
KNNV Enschede

25 juni 2022

Excursie Kleine IJsvogelvlinder

Omdat het bij excursies in de natuur niet onbelangrijk is iets over het weer te vertellen, begin ik daar maar mee. Deze zaterdag is het lekker weer, vrij stralend, met temperaturen tussen de 25 en 30 graden Celsius. Wolken zijn niet geheel afwezig en laten zich wisselend zien. Kortom, prima weer om op pad te gaan. Zo dachten 7 leden er ook over, al is dat maar een klein percentage van ons ledenaantal, dat tot net boven de 40 gestegen is. We zijn gestaag aan het stijgen, heel mooi.

Voorzitter Wim bijt bij de plek van samenkomst het spits af met een kort welkomstwoord en kan het niet laten, dat hij nog geen minuut geleden, heel vlakbij dus, een eikenpage heeft zien fladderen. Graag wil hij ons die ook laten zien, enthousiast als hij nog steeds is; deze poging mislukt echter. Deze inmiddels zeldzame bosvlinder krijgen we niet in het vizier.

Omdat het vandaag de bedoeling is verschillende Espelose plekken te bezoeken, hebben de bedenkers Kevin en WimB er een excursie met fiets van gemaakt. De fietsen leggen we bij het Koetshuis aan de ketting en gaan – te voet – rechts om het pad op.

Zelf kom ik uit Deurningen aanfietsen en daar staat de jaarlijkse wedstrijd Run Bike Run op op de agenda; naar analogie hiervan, zou een Walk Bike Walk excursie ook nog niet zo'n gekke benaming zijn. Wie weet, misschien iets voor volgend jaar.

We zijn nog maar net gestart, of in de kopgroep zien ze al een kleine ijsvogelvlinder. “Waar, waar”, hoog in de eikenbomen, maar in de staart van de groep krijgen we 'm niet te zien Verdorie! Als een van de weinigen, heb ik zelf deze toch wel wat bijzondere vlinder nog nooit met eigen ogen aanschouwd.

Strikt gesproken, is onze missie na hooguit 5 minuten al geslaagd en kunnen we rechtsomkeert maken, maar zo strikt zijn we gelukkig niet. Vanzelfsprekend wandelen we verder en zijn benieuwd, wat op ons pad komt. Heel onverwacht dient zich inderdaad op de grond een zwarte, relatief grote keverachtige aan, die door Wim B. wordt opgemerkt. Het zou een wortelboktor zijn (als we obsidentify mogen geloven), een beestje dat in de groenteteelt vast een slechte naam zal hebben.

Zodra we daarna op het paadje komen, omzoomd door hoofdzakelijk bramen, is het hek als het ware van de dam en dienen de IJsvogels zich bij bosjes aan. Bij een excursie, met het doel exclusief een soort op te sporen, loop je altijd de kans hierin niet te slagen en toch wat teleurgesteld naar huis te gaan. Gelukkig is hier vandaag totaal geen sprake van. Hier zijn de kleine ijsvogels nog best aardig vertegenwoordigd.

Nature Today schrijft er deze dagen ook over, onder meer het volgende: Om sommige bijzondere soorten te zien, moet je niet alleen geluk hebben, maar ook op de goede plek zijn. De kleine ijsvogelvlinder is bijvoorbeeld zo'n soort. Ze is nogal kieskeurig als het om haar woonplaats gaat. Haar droomhuis is een gemengd bos of loofbos waar het vrij vochtig is, met genoeg schaduw. De rupsen leven namelijk op planten in de halfschaduw, vooral op wilde kamperfoelie. Maar de vlinders drinken veel nectar van bloeiende planten, die juist op zonnige open plekken of langs bosranden staan. Niet zomaar elk bos is dus geschikt! Vooral in Twente, de Achterhoek en de IJsselvallei zijn ze te vinden, en ook op een paar plekken in Zuid-Nederland.

Bramen zien we volop, kamperfoelie even wel niet echt duidelijk. Zal hier

vast zijn. We lijken overwegend mannetjes rond te zien fladderen. Volgens mijn veldgids houden de vrouwtjes zich op rond de kamperfoelieplanten, op zoek naar geschikte plekken om hun eitjes te leggen.

Op het eind van ons paadje, komen we bij een graanveld uit, pleksgewijs met een blauwe waas van korenbloem. We vragen ons bij een geelbloemige toorts af, welke plant het precies is. Agrimonie komt hierbij om de hoek kijken als kanshebber. Obsid beslecht: zwarte toorts. Slangenkruid wordt ook waargenomen, wel in enkelvoud. Pyamawantsen zijn wel met meerderen, veelal parend. Dat was hier vorig jaar, geloof ik, ook aan de hand. Opmerkingen als “die beestjes lijken hun pyjama graag uit te doen” tot “vast ook geen onderbroek aan” blijven niet uit. Lachen. . .

We besluiten hetzelfde pad terug te gaan en de wereld van een andere kant te bekijken; dit kan geen kwaad. Weer veel ijsvogeltjes. Nu komt ook de kamperfoelie in beeld. Op een blaadje ziet Wim L. het werk van een mineervlieg.

Dan op de fiets naar het Vitensterrein aan de overkant van de weg. We kiezen een specifieke strook uit om te inventariseren. Gemaaid is er ook en goed begrijpen waarom dit is, doen we niet echt. Het maaisel ligt er nog. Een steenachtig pad is schoon gespoten??

Toch wel een mooi stukje natuur. Met zowaar veel dikkopjes, zelfs geelsprietdikkopjes in ruime mate. Zandoogjes, koevinkjes en gehakelde aurelia's ontbreken niet in deze grassige omgeving. Aangekomen bij de grote vijver zijn overal libellen waar te nemen. Een tandem waterjuffers, met zowaar een onvolledig en toegetakeld lijfje van een van de partners wekt bevreemding. Boven het water zien we o.a. de zuidelijke keizerlibel in gave tandem eitjes afzetten. Planten als de grote wederik, valeriaan (wat een lekkere geur) en koninginnekruid doen van zich spreken. Evenals de guldenroede, al zou het wel de Canadese variant zijn volgens Erik. En we zagen de rietorchis hier verschijnen, al is het nog mondjesmaat, maar toch. . . Ook enkele boktorren, o.a. de geringelde smalbok. Mooi getekend en gekleurd.

Teruggefietst naar het Koetshuis zit een klein gezelschap nog even na. We vinden het een geslaagde excursie met mooie waarnemingen, veel kleine ijsvogelvinders, mooi weer niet te vergeten en overwegend nog mooie natuur in dit buitengebied van Enschede.

Ineens denkt Wim L. een grote weerschijnvlinder te zien. Het zal toch niet waar zijn. Geen van ons zag 'm, toch schijn? Geeft niet, excursie was al geslaagd.

Tekst: Jan

Redactie: WimB

Foto's: Jan, WimB

Braam. Foto Jan

Groot dikkopje. Foto Jan

Excursie. Foto Jan

Excursie. Foto Jan

Excursie. Foto Jan

Excursie. Foto Jan

Mijnen op kamperfoelie (*Aulagromyza cornigera*?). Foto Jan

Rietorchis. Foto Jan

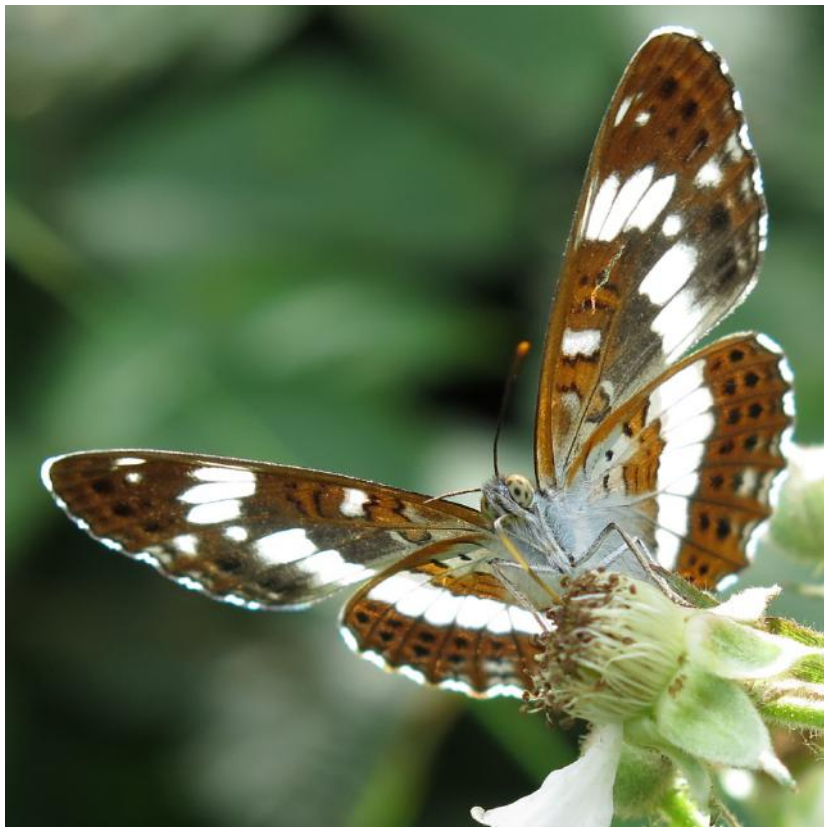
Pyjamawantsen. Foto Jan

Geelsprietdikkopje. Foto WimB

Kleine ijsvogelvlinder. Foto WimB

Kleine ijsvogelvlinder. Foto WimB

Zwarte toorts. Foto Jan

Wortelboktor. Foto WimB

Kwetsbaar gebied! Foto Jan